

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

No6(2)

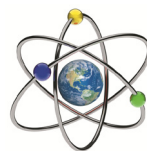
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 594 sahifa,
5-iyun, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Bitiruvchi talabalarning qadriyatlar tizimining psixologik xususiyatlari	10
<i>Abdulazizova Muslima, Abdurasulova Sevinch, Ikromova Aziza, Iskanderova Sayyora</i>	
Oila va ta'lim tizimida raqamli xavfsizlik madaniyatini shakllantirish va uning psixologik omillari.....	14
<i>Nurmatov Nurhayot Nurziyot o'g'li, Yo'lchiyeva Zarinabonu Sanjarali qizi</i>	
Ta'lim tizimida sun'iy intellekt texnologiyalarining o'rni	18
<i>Abdullayeva Arofatxon Abdavaxobovna, Mirzahamdov Shahriyor Botir o'g'li</i>	
O'quvchilarni sport musobaqalariga tayyorlashda jismoniy tarbiya o'qituvchisining kasbiy kompetensiyasining tarkibiy tuzilmasi va rivojlanish mexanizmlari	22
<i>Abduraximov Ziyodullo Xojiakbar o'g'li, Tuxtapulatov Shahobiddin Nuriddinovich, Nasimov Ulug'bek Orif o'g'li</i>	
Ta'limni raqamli transformatsiyalash sharoitida o'quv jarayonini tashkil etishning integratsion shakllarini qo'llash metodikasi.....	28
<i>Allamova Shoxista Shavkat qizi</i>	
Surxon vohasida sog'liqni saqlash tizimi: muammolar va yechimlar (Sherobod tumani misolida, 1925–1945-yillar).....	33
<i>Allamurotov Asadbek Baxtiyor o'g'li</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida kasbga yo'naltirish tizimini takomillashtirish	37
<i>Axmedova Muxabbat Axmedovna</i>	
Ko'p o'zgaruvchili funktsiyaning oraliq qiymatlari haqidagi teoremlar va ularning isbotlari	42
<i>Boqiyev X. X., Muxtorova Sevinch Asad qizi, Yuldoshova E'zoza Ravshan qizi</i>	
Bo'lajak mutaxassislarining huquqiy tafakkurini rivojlantirishning ilmiy-nazariy asoslari	46
<i>D. M. Xolnazarova</i>	
Oilaviy tarbiya samaradorligini oshirishda innovatsion yondashuvlar: tajriba-sinov natijalari asosida	49
<i>Ibragimova Aziza Toshniyazovna</i>	
Bo'lajak tabiiy fanlar o'qituvchilarining metodik kompetentligini shakllantirishda interaktiv integratsiyaning roli	55
<i>Jo'rayeva Xushro'ya Yaxyoxon qizi</i>	
Corrective Feedback in Foreign Language Learning Acts as a Vital Tool for Improving Accuracy With Research Indicating.....	58
<i>Kamalova Dilnoza Kurbanbayevna</i>	
Doping va halollik masalasi: sportdagi dolzarb muammo.....	64
<i>Kobilov Sobir Donakulovich</i>	
Yunon-rum kurashi bilan shug'ullanuvchi sportchilarning teknik va taktik harakatlarini takomillashtirish usullari.....	69
<i>Muhtorov Abdusattor Abdupatto o'g'li</i>	
3-4 yoshli bolalarda nutqning grammatik tuzilishini shakllantirishning psixolingvistik asoslari	75
<i>Rasulova Xulkaroy Abduhalil qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda gender identifikatsiyasini rivojlantirishda ota-onalar bilan ishlashning mobil ilovaga asoslangan innovatsion modeli	80
<i>Razzoqova Mahliyo Qosimjonovna</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida geografiya fanining zamonaviy metodik yondashuvlari va o'qitishning samaradorligi.....	84
<i>Sunnatillayeva Zarina Sulaymon qizi</i>	
Boshlang'ich ta'limda zamonaviy texnologiyalardan foydalanishning samaradorligini oshirish usullari	88
<i>Usmonov Salohiddin, Jo'rayeva Rayhona</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining konfliktologik kompetentligini rivojlantirish konsepsiyasi	94
<i>Latipova Ma'rifat Salohiddin qizi, Zaripova Xolida Baxtiyor qizi</i>	
O'quvchilarda tanqidiy fikrlashni rivojlantirishning interfaol metodlari.....	100
<i>Zokirov Mirzaraxim Abdualiyevich</i>	
O'quv jarayonida innovatsion baholash texnologiyalarining ilmiy-pedagogik mazmuni	103
<i>Sobirova Marjona Shavkat qizi</i>	
Taekvondochilarning musobaqa davrida hujumkorlik jihatlarini oshirish	110
<i>Abdufattoyev Abrorjon Abduraxmon o'g'li</i>	

Gender yondashuv asosida talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlashning pedagogik imkoniyatlari.....	114
<i>Shokirova Hilola Abduraxmon qizi</i>	
Ingliz tilida tinglab tushunish malakasini rivojlantirishda raqamli ta'limning samaradorligi	120
<i>Aytimbetova U. T.</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish ...	124
<i>Axmedova Nazokat Erkinovna</i>	
"Inklyuziv ta'lim. gospital pedagogika" fanida dasturiy-metodik ta'minotning mazmuniy-texnologik va monitoring-dagnostik komponentlari.....	128
<i>Azamxonov Baxodir Sayitkamolxonovich</i>	
Ingliz tilida og'zaki nutq ko'nikmalarini rivojlantirishda 5–6-sinf o'quvchilari uchun samarali usullar	132
<i>Rajabova Zarafshon Davronovna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda kasbiy nutq madaniyatini shakllantirishning innovatsion-metodik asoslari	135
<i>Tuxtayeva Mehriyo Shavkatovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda sifat so'z turkumini o'rganish mazmuni.....	140
<i>Usmonova Gulnoza Jaloliddin qizi</i>	
Образность современной медицинской терминологии	144
<i>Дулдулова Наргиза Ашимовна, Мирзаахмедова Нигора Ашимовна</i>	
Развитие исследовательской компетентности младших школьников посредством межпредметной проектной деятельности.....	148
<i>Мухтарова Лобар Абдиманнабовна, Нормаматова Розия Уктам кизи</i>	
Психолого-педагогические риски цифровой образовательной среды	153
<i>Рузметова Хилола Абдушариповна, Моминова Мадина Шукурулла кизи</i>	
"TALIA": система контент-генерации на основе ИИ для подготовки учителей	157
<i>Хасанов Зафар Шавкат угли</i>	
Artificial Intelligence in Foreign Language Education: Enhancing Critical Thinking and Academic Communication Skills	164
<i>Allamuratov Gofur Ashurovich</i>	
Talabalarning bolalardagi ijtimoiy moslashuvni shakllantirishga kasbiy tayyorgarligini takomillashtirish.....	169
<i>Inomova Mahliyo Yusuf qizi</i>	
Jamoaviy va yakkakurashchi professional sportchilar motivatsiyasining ijtimoiy-psixologik farqlari	172
<i>Qaimova Gulmira Uchqun qizi</i>	
Maktabgacha ta'limda steam yondashuvini loyiha asosida joriy etishning pedagogik strategiyalari.....	176
<i>Radjapova Zuxra Tirkashevna, Abdullayeva Sarviniso</i>	
Katta guruh tarbiyalanuvchilarida steam kompetensiyalarini shakllantirishning pedagogik va yoshga oid psixologik xususiyatlari.....	179
<i>Radjapova Zuxra Tirkashevna, Rakhimova Laylo Hamidjon qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarning axloqiy fazilatlarini shakllantirishning zamonaviy pedagogik yondashuvlari.....	183
<i>Yakubova Zilola Zikirovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining divergent fikrlashlarini rivojlantirish	187
<i>Adizova Nigora Baxtiyorovna, Akbarova Sarvinoz Sadriddinovna</i>	
Bo'lajak tarix o'qituvchilarida tarixiy tafakkur fenomenini rivojlantirish.....	191
<i>Djumaniyazov Farxod Ulugbekovich</i>	
Pedagogical Conditions for Developing Professional Motivation of Economics Students Through Gamification in English Language Classes.....	196
<i>Bobokeldieva Maftuna Abdusamad qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida bilish faoliyatlarini shakllantirish asoslari	203
<i>Urunov Abduxalil Madjidovich</i>	
STEAM yondashuvi vositasida fizika fanida o'quvchilarning maxsus kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi	208
<i>Jo'rayev H. O., Avezov I. Yo., Sharipov S. B.</i>	
STEAM ta'limi vositasida maktabgacha yoshdagi bolalarning innovatsion fikrlashini rivojlantirish	214
<i>Cho'ponova Sharifa Bozor qizi, Achilov Obid Muzrobovich</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining konstruksiyalash va modellashtirish kompetensiyalarini rivojlantirish.....	219
<i>Haydarov Mirjalol Shog'dorovich</i>	

RAQAMLI TA'LIM MUHITIDA BO'LAJAK BOSHLANG'ICH TA'LIM O'QITUVCHILARINING KASBIY SHAKLLANISH INDIVIDUAL TRAYEKTORIYASINI LOYIHALASH METODIKASI ..... M. B. Sheraliyeva	222
RAQAMLI DAVRDA KITOBXONLIK MADANIYATI VA ADABIYOTNING ROLI ..... Nabiyeva Sharifa Ismailovna, Ergasheva Mehriyona O'lmas qizi	228
JISMONIY TARBIIYA TA'LIMIDA SUN'IY INTELEKTDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI ..... O'razboeva Adiba Abdug'ani qizi	231
MILLIY KASHTACHILIK ASOSIDA 5-SINF O'QUVCHILARINING ESTETIK TARBIIYASINI TAKOMILLASHTIRISHNING PEDAGOGIK IMKONIYATLARI ..... Olimova Dilnoza Murodullo qizi	236
ARALASH TA'LIM TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINIF O'QITUVCHILARINING METODIK TAYYORGARLIGINI 5E MODEL VOSITASIDA TAKOMILLASHTIRISH ..... Rajabova Nodirabegim Komilovna	240
OLIY TA'LIM TALABALARINING JISMONIY SIFATLARINI RIVOJLANTIRISHNING METODIK TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH ..... Raximov Bobirjon Abdurasulovich	245
RAQAMLI PEDAGOGIKANING ZAMONAVIY TA'LIM RIVOJLANISHIDAGI O'RNI ..... Tojiyeva Asila Abdimannon qizi, Pardayeva Ra'no Eshboyevna	250
AJDODLAR SIYAMOSINI IFODALASH VOSITASIDA TALABALARNI MILLIY IFTIXOR RUHIDA TARBIIYALASH JARAYONI PEDAGOGIK MUAMMO SIFATIDA ..... Xaitov Zufar Asroralievich	255
ГОТОВНОСТЬ К ОБУЧЕНИЮ В ШКОЛЕ У ДЕТЕЙ ПОДГОТОВИТЕЛЬНОЙ ГРУППЫ ..... Шералиев Сарварбек Сохибжон угли	260
OLIY TA'LIM MUASSASASI TALABALARINING MUSTAQIL ISHINI TASHKIL ETISHGA OID NAZARIY YONDASHUVLAR TAHLILI ..... Asadova Zarina Axmadovna	263
GRAMMATIK TARJIMA METODINING ASOSIY TAMOYILLARI VA XUSUSIYATLARI ..... Erkinova Madina Komil qizi	272
UMUMTA'LIM MAKTABLARINI BOSHQARISHDA SINIF RAHBARLARI FAOLIYATINING PEDAGOGIK MOHIYATI ..... Komilova Ziroatxon Murodjon qizi	275
MAKTABGA TAYYORLOV GURUHIDA BOLALARNI SAVODGA TAYYORLASHDA RIVOJLANISH MARKAZLARINING METODIK TA'MINOTINI TAKOMILLASHTIRISH TEXNOLOGIYALARI ..... Maxmutazimova Yulduz Raxmatovna, Avazova Gulshoda Shodi qizi	282
TURIZM SOHASI TALABALARINING INGLIZ TILIDAGI KASBIY DISKURSIDA UCHRAYDIGAN KOMMUNIKATIV TO'SIQLAR VA ULARNI BARTARAF ETISH MEKANIZMLARI ..... Usmonova Zilola Javlon qizi	289
CHET TILINI KASBIY FANLAR BILAN INTEGRATSIYALASHDA CLIL MODELINING PEDAGOGIK XUSUSIYATLARI ..... Yo'ldoshev Otabek Abdug'aniyevich, Amirkulov Asliddin Shuxratovich	294
BO'LAJAK TEXNOLOGIK TA'LIM O'QITUVCHILARINI INTEGRATIV YONDASHUV ASOSIDA KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH ..... Rajabova Dilfuza Abdumajitovna	299
СОЦИАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ПРОЯВЛЕНИЯ ТРЕВОЖНОСТИ И СТРАХА У ЖЕРТВ ТОРГОВЛИ ЛЮДЬМИ В ПОДРОСТКОВОМ ВОЗРАСТЕ ..... Махмудова Д. А.	303
ADABIY ASARLARDA XRONOTOP MUAMMOSINING BADIY AHAMIYATI ..... Yaqubjonov Iqboljon Odiljonovich	306
MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNI INTELEKTUAL RIVOJLANTIRISHDA SENSOR INTEGRATSIYA YONDASHUVINING AHAMIYATI .. To'rayeva Charosxon Shavkat qizi	311
BOSHLANG'ICH SINIF DARSLARIDA EKOLOGIK TARBIIYANI SHAKLLANTIRISHNING SAMARALI METODLARI ..... Rahmonova Mavluda Suvon qizi, Safarova Rushana Murodullo qizi	316
BADIY ASARLARNI O'QITISHDA EMPATIK YONDASHUVNING METODIK IMKONIYATLARI ..... Shoyimova Shoiri Sanakulovna	320
BOLALAR ME'YORIY ONTOGENEZIDA YOZUV VA GRAFOMOTOR KO'NIKMALARINI RIVOJLANISHI ..... Alimova Kamola Xayrulla qizi	323
YOSH VOLEYBOLCHILARDA O'YIN QARORINI QABUL QILISH (Decision-making) KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISH METODIKASI ..... Azimova Gulnoza Karimjon qizi	328
BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINIF O'QITUVCHILARINING PEDAGOGIK TAYYORGARLIGINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK SHART-SHAROITLARI ..... Muxamadaliyeva Madinabonu Bohodirjon qizi	333

Raqamli egizak texnologiyasi asosida bo'lajak muhandislarning kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish metodikasi	336
<i>Sorimsokov Uchqun Soatboy o'g'li</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilariga integrativ mashqlar orqali ta'lim berishning ahamiyati.....	340
<i>Zokirov Javohir G'aybullo o'g'li</i>	
Voleybol sport turini o'rgatish va uning mohiyati	345
<i>Eshbayev Ximmat Ablakul o'g'li</i>	
Qizlarning jamiyatdagi ijtimoiy faolligini oshirishning psixologik mexanizmlari	348
<i>Sodiqova Gulbarno Odiljon qizi</i>	
Oliy ta'lim professor-o'qituvchilarining kasbiy rivojlanishi va qadriyatlar integratsiyalashuvining o'ziga xosligi	352
<i>A. Bozorov</i>	
Nutqiy etiket madaniyatning bosh bo'g'ini sifatida	357
<i>Abdurahmonova Kamola Erkin qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabalarida ingliz tilida kasbiy yo'naltirilgan leksik kompetensiyani rivojlantirishga qo'yilgan zamonaviy talablar	362
<i>Axmatqulova Maxfuza Shuhrat qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti bolalarning rivojlanishida muhim omil sifatida	370
<i>M. Xo'jamberdiyeva, Abduvohidova Shaxnoza</i>	
Jismoniy mashqlar orqali stress va emotsional zo'riqishlarni kamaytirish imkoniyatlari.....	373
<i>Baxodirova Gulyora Nuriddin qizi</i>	
Kasbiy ta'limning raqamli transformatsiyasi va o'quvchilarni kasbga yo'naltirishning ilmiy-pedagogik asoslari	378
<i>Biysenov Temirbek</i>	
Boshlang'ich sinf ona tili ta'limida raqamli texnologiyalardan foydalanishning didaktik asoslari	382
<i>Bo'libekova Maftuna Shermuxammadovna</i>	
"Tarbiya" darslarini tashkil etish texnologiyalari	388
<i>Boltayeva Marjona Oybek qizi, Samadova Mahbuba Nutfullo qizi</i>	
Challenges in Translating Behavioral Verbs: A Lexicographic Perspective from English and Uzbek.....	392
<i>Elchayev Zokhidjon Akhmatovich</i>	
Zamonaviy ta'lim tizimida raqamli texnologiyalarni qo'llashning istiqbolli yo'nalishlari	396
<i>Ernazarov Zohid Nazarovich</i>	
Tejamkor ta'lim muhitida kaizen texnologiyasi vositasida bo'lajak o'qituvchilarning boshqaruv madaniyatini rivojlantirish.....	400
<i>Eshonkulova Shaxnoza Bayturayevna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda innovatsion pedagogik texnologiyalar vositasida tabiiy fanlarga doir bilimlarni shakllantirish	403
<i>Nuriddinova Maysara Ikromovna, Eshonqulova Uralbuvish Fayzullayevna</i>	
Raqamli transformatsiya jarayonida bo'lajak o'qituvchilarda pedagogik mahoratni rivojlantirish	406
<i>G. X. Narzullayeva, F. M. Miraximova</i>	
Ekologik omillarning yosh sprinterlarning koordinatsion qobiliyatlarini rivojlantirishdagi va musobaqa faoliyatidagi o'rni (Orol bo'yi mintaqasi misolida).....	411
<i>Genjemuratova Guljaxon Berdimbetovna</i>	
Emotsional intellekt konsepsiyasining rivojlanish bosqichlari	416
<i>Giyasova Nozimaxon Qahramon qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarning tadqiqotchilik faoliyatini rivojlantirish	419
<i>Imamova Nilufar Zabiyyulla qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tarbiyachi-pedagoglarni tayyorlashda dual yondashuv	422
<i>Israilova Xusnida Adilovna</i>	
Legaltech va Lawtech: global istiqbollar, muammolar va imkoniyatlar	427
<i>Kalandarova Gavhar Sulaymanovna, Nematov Dilshodbek</i>	
Kasbiy faoliyatda muloqot madaniyati va nutq mahoratini rivojlantirishning metodologik jihatlari.....	432
<i>Kalandarova Gavhar Sulaymanovna, Raxmatullayeva Shaxnoza</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'qish ko'nikmalarini ingliz tilida shakllantirishda o'qitish metodlarining ahamiyati	435
<i>Kamalova Saida Maxamat Ibraximovna</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	Bo'lajak maktabgacha ta'lim pedagoglarini kasbiy faoliyatga tayyorlashda kreativ yondashuvning pedagogik imkoniyatlari ..... 439 Kambarova Dilfuza Salijanovna
	Maktabdan tashqari ta'lim tizimida o'qituvchilarning motivatsiyasini oshirishda psixologik qo'llab-quvvatlashning o'rni ..... 443 Karimova Nigora
	Bo'lajak pedagoglarning intellektual-artistik mahoratini rivojlantirishda mikromodulli mobil ta'lim (M-Learning) texnologiyasining loyihasi ..... 447 Karriboyeva Lobarxon Fayzulla qizi
	Raqamli ta'lim platformasi yordamida texnologiya darslarida o'quvchilarning kreativligini rivojlantirish..... 452 Raxmatov A'zam Ashur o'g'li, Kenjayeva Marjona Komil qizi
	CEFR standartlari asosida ielts imtihoniga tayyorlash metodikasi ..... 457 Mavlyanova Nilufar Suvankulovna, Ahadova Go'zal Ismatulloevna
	Project-Based Learning in Professional Education ..... 461 Mukhtarova Nozima Kuchkarovna
	Kreativ kompetensiya- zamonaviy o'qituvchi muhim kasbiy sifatining ustuvor omili ..... 464 Nazarova Madinabonu Narzi qizi
	Maktabgacha ta'lim muassasalaridagi bolalarning ijtimoiy moslashuvini ta'minlashda psixologik xizmatning o'rni..... 468 Nosirova Muhabbat Pirmurod qizi, Jabborova Malohat Azimovna
	Yuqori sinf o'quvchilarida o'ziga ishonchni oshirishda psixologik treninglarning ahamiyati..... 472 Nozimboyeva Muqaddas Abdulvohid qizi
	Brayl sistemasidagi boshlang'ich sinflarda tabiiy fanlarni o'qitishda interfaol uslublardan foydalanish..... 477 Nuriddinova Maysara Ikramovna, Jo'raqulova Sharofat Baxtiyorovna
	Abdulla avloniy ijodida gender madaniyati va ijtimoiy mas'uliyat g'oyalarning pedagogik tahlili ..... 480 Nurimbetova Shaxnoza Gayrat qizi
	Analitik kimyo fanidan mass-spektrometriya mavzusini muammoli ta'lim metodi asosida o'qitish samaradorligini oshirish..... 485 Nurjanova Fazila Farxadovna, Qo'chqarova Nargiza Otabekovna
	Talabalarda oilaviy budjetni boshqarish kompetensiyalarini rivojlantirishda loyiha ta'limining o'rni..... 489 Nurmatova Maftuna Ilxamovna
	Tyutorlarning innovatsion faoliyatini tashkil etishda sun'iy intellektga asoslangan texnologiyalardan foydalanishning ahamiyati..... 493 O'rinova Nilufar Muhammadovna, Muxammadjonova Madinabonu Isroiljon qizi
	Ona tili darslarida o'quvchilarda sintaktik tushunchalarni shakllantirish usullari..... 498 O'rozboyeva Dilnoza Alimboy qizi
	Xulq-atvor fe'llarining ma'nosini yoritishda misollarning funksional roli ..... 501 Ochilova Sanobar Narzullayevna
	Pedagogik ta'lim jarayonida umummadaniy kompetentlikning mazmuni va tarkibiy komponentlari ..... 504 Olimova Dilrabo Nurali qizi
	Boshlang'ich sinflarda tabiiy fan orqali ekologik madaniyatni shakllantirishning pedagogik-psixologik bosqichlari..... 508 Orifjonova Iroda Orifjon qizi, Qutlimuratova Barchinoy Xolmurot qizi, Sirojeva Jasmina Rustamovna
	Pedagogik fanlarni o'rganish jarayonida bo'lajak o'qituvchilarni badiiy meros asosida ma'naviy-estetik rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari ..... 512 Otaboboyeva Umida Ilxomovna
	Maktabgacha yoshdagi bolalarning matematik rivojlanishida mental yondashuv metodikasining ahamiyati ..... 517 Parpiyeva Mohinur Baxtiyor qizi
	Yosh avlodni milliy ruhda tarbiyalashda madaniy merosning ahamiyati..... 520 Radjapova Zuxra Tirkashevna
	Boshlang'ich ta'lim jarayonida interfaol metodlardan foydalanishning samarali usullari ..... 523 Rahmonova Mavluda Suvon qizi, Sanginova Sevinch Bunyod qizi
	Pedagogik sinflarni tashkil etish tamoyillari va asoslari..... 527 Sadulloeva Farog'at Hikmatillo qizi

Yillik mashg'ulot jarayonida o'rta masofa yuguruvchilarining tezlik-kuch ko'rsatkichlarini rivojlantirish metodikasi	530
Saotov Farhod Alisher o'g'li	
Bugungi kunda talabalarni mutaxassis sifatida shakllantirishda maqsadga muvofiqlik, natijadorlik, optimallik va ijodkorlik mezonlari (pedagogika ta'lim yo'nalishi misolida).....	535
Satimboyeva Xurshidaxon Anvarjon qizi	
O'quvchilarning nutq kompetensiyasini rivojlantirish metodlari	539
Sharipova Marjona Rashidovna	
Zamonaviy yoshlar orasida prokrastinatsiya muammosi.....	543
Tillayeva Nodira Iskandar qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning estetik madaniyatini shakllantirish	546
Umarova Gulshod Abduljabbarovna	
Yoshlarning ijtimoiy identifikatsiyasi shakllanishining psixologik omillari	552
Xolmirzayev Zafar Mirzamadinovich	
Karate sport turining madaniyati.....	556
Xomudjonova Feruza Komiljon qizi, Isayev Saidasliddinxon Islom o'g'li	
Ko'ngillilik faoliyatining ijtimoiy-pedagogik ahamiyati.....	560
Yo'ldosheva Iqbol Bekbo'lsin qizi	
Talaba-yoshlarni milliy kurash mashg'ulotlariga tayyorlash metodikasini takomillashtirish	563
Zaynobidinov Dilshodbek Qobilovich	
Raqamli ta'lim muhitida o'smirlarning o'zini anglash jarayoni va uning shaxsiy rivojlanishga ta'siri.....	567
Zufarova Yulduzxon Muxiddin qizi	
Интерпретация биологических терминов на русском языке	570
Абдуллаева Нигора Курбановна	
Жанровые особенности рассказа-антиутопии В. С. Маканина "Однодневная война".....	574
Дмитрий Валерьевич Пупонин	
Мифопоэтика и аксиологические функции архетипа матери-хранительницы в повестях В. Г. Распутина "Последний срок" и "Прощание с матёрой"	578
Коржовова Шахло Одилжоновна	
Методологические аспекты изучения адаптаций Песчанковых (Gerbillidae) к аридным условиям: анализ классических и современных исследований	585
Нурова Хикоят Кенжаевна	
К вопросу о руководстве самостоятельной работой студентов при изучении иностранных языков	590
Рахимова Мухайё Акмаловна	

KO'NGILLILIK FAOLIYATINING IJTIMOIY-PEDAGOGIK AHAMIYATI

Yo'ldosheva Iqbol Bekbo'lsin qizi

Pedagogika va aniq fanlar kafedrası o'qıtuvchısı
Urganch RANCH texnologiya universiteti

Annotatsiya: Ushbu maqolada ko'ngillilik faoliyatining ijtimoiy-pedagogik ahamiyati tahlil qilinadi. Ko'ngillilik shaxs tarbiyasida, yoshlarni ijtimoiylashtirishda va fuqarolik madaniyatini shakllantirishda muhim vosita ekanligi isbotlanadi. Ko'ngillilikning ta'lim jarayoniga integratsiyasi va amaliy pedagogik imkoniyatlari o'rganiladi.

Kalit so'zlar: ko'ngillilik, ijtimoiy-pedagogik ahamiyat, shaxs tarbiyasi, fuqarolik faolligi, yoshlar ijtimoiylashuvi.

Abstract: This article analyzes the socio-pedagogical significance of volunteering activities. It is demonstrated that volunteering serves as a crucial instrument for personality development, youth socialization, and the formation of civic culture. The integration of volunteering into the educational process and its practical pedagogical possibilities is examined.

Key words: volunteering, socio-pedagogical significance, personality education, civic engagement, youth socialization.

Аннотация: В данной статье анализируется социально-педагогическое значение волонтерской деятельности. Доказывается, что волонтерство является важным инструментом воспитания личности, социализации молодежи и формирования гражданской культуры. Исследуется интеграция волонтерства в образовательный процесс и его практические педагогические возможности.

Ключевые слова: волонтерство, социально-педагогическое значение, воспитание личности, гражданская активность, социализация молодежи.

KIRISH

Bugungi kunda dunyo miqyosida ko'ngillilik harakati tobora keng tus olmoqda. Millionlab insonlar ixtiyoriy ravishda o'z vaqtlari va kuch-g'ayratlarini boshqalar manfaati yo'lida safarbar etmoqdalar. Ko'ngillilik faoliyati – shaxsning erkin iroda asosida, moddiy manfaat yoki haq to'lashni ko'zlamagan holda jamiyatga xizmat qilishidir. Ushbu faoliyat nafaqat ijtimoiy, balki chuqur pedagogik mazmun ham kasb etadi, chunki u insonning axloqiy kamolotiga, ijtimoiy ko'nikmalarining rivojlanishiga hamda fuqarolik ongining shakllanishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

O'zbekiston Respublikasida ham ko'ngillilik harakati faol rivojlanmoqda. 2019-yilda qabul qilingan "Ko'ngillilik faoliyati to'g'risida"gi Qonun^[1] ushbu sohadagi islohotlarning huquqiy asosini mustahkamladi. Biroq ko'ngillilikning ijtimoiy-pedagogik potentsiali hali to'liq o'rganilmagan va ta'lim amaliyotiga yetarlicha tatbiq etilmagan. Ushbu maqolaning maqsadi – ko'ngillilik faoliyatining shaxs tarbiyasidagi, yoshlar ijtimoiylashuvidagi va fuqarolik jamiyatini shakllantirishdagi pedagogik ahamiyatini ilmiy asoslab berishdan iborat. Ko'ngillilik faoliyatining ijtimoiy-pedagogik mohiyatini aniqlash, uning shaxs tarbiyasiga ta'sirini ko'rib chiqish, ta'lim tizimiga integratsiya imkoniyatlarini tahlil qilish va amaliy tavsiyalar ishlab chiqish nazarda tutiladi.

Ko'ngillilik faoliyatining ijtimoiy-pedagogik mohiyati. Ko'ngillilik faoliyatining ilmiy-nazariy asoslarini o'rganish shuni ko'rsatadiki, bu hodisa pedagogika fanining ko'plab tushunchalari bilan chambarchas bog'liqdir. Birinchi navbatda, ko'ngillilik – bu shaxsning ixtiyoriy faoliyat orqali o'z-o'zini tarbiyalashidir. Pedagogik nuqtai nazardan qaralganda, ko'ngillilik mashg'ulotlari inson uchun noformal ta'lim maydoniga aylanadi: u yangi ko'nikmalar egallaydi, turli hayotiy vaziyatlarda o'zini sinab ko'radi va boshqalar bilan samarali munosabat o'rnatishni o'rganadi^[2].

Ko'ngillilikning ijtimoiy-pedagogik ahamiyatini belgilovchi bir necha muhim xususiyatlar mavjud.

*Birinchi*dan, ko'ngillilik ixtiyoriylik tamoyiliga asoslanadi. Majburiy bo'lmagan, erkin tanlangan faoliyat insonning ichki motivatsiyasini uyg'otadi va shu tariqa pedagogik ta'sir yanada chuqurroq bo'ladi.

*Ikkinchi*dan, ko'ngillilik jarayonida shaxs real muammolar bilan yuzlashadi: muhtoj odamlarga yordam beradi, ekologik vaziyatni yaxshilashga hissa qo'shadi yoki ijtimoiy loyihalarni amalga oshiradi. Bu esa nazariy bilimlarni hayotiy amaliyot bilan bog'laydi. Ko'ngillilik jamoaviy faoliyat hisoblanadi. Ko'ngillilar odatda guruhlar tarkibida ishlaydilar, bu esa ularda hamkorlik, muloqot madaniyati va jamoaviy mas'uliyat hissini shakllantirishga xizmat qiladi. Xalqaro tadqiqotlar natijalariga ko'ra, muntazam ko'ngillilik faoliyatida ishtirok etgan yoshlarning liderlik qobiliyatlari sezilarli darajada rivojlangan^[3].

*To'rtinchi*dan, ko'ngillilik turli ijtimoiy qatlamlar vakillari bilan muloqot qilish imkonini beradi. Ko'ngilli yoshlar, misol uchun, nogironlar, yolg'iz qariyalar yoki muhtoj oilalar bilan bevosita muloqot qiladilar. Bu tajriba ularda empatiya – boshqa insonning his-tuyg'ularini tushunish va ularga hamdard bo'lish qobiliyatini rivojlantiradi. Empatiya esa zamonaviy pedagogika fani tomonidan shaxsning ijtimoiy-axloqiy kamolotining asosi sifatida e'tirof etiladi^[4].

Yoshlar ijtimoiylashuvida ko'ngillilikning o'rnini

Ijtimoiylashuv – bu shaxsning biologik mavjudotdan ijtimoiy mavjudotga aylanishi, ya'ni jamiyatda to'laqonli hayot kechirish uchun zarur bo'lgan bilim, ko'nikma, qadriyat va xulq-atvor me'yorlarini o'zlashtirishi jarayonidir. Ko'ngillilik bu jarayonning o'ziga xos maktabi bo'lib xizmat qiladi.

Yoshlik davri – shaxsning o'z o'rnini jamiyatda topish, qadriyatlarni shakllantirish va hayotiy yo'nalishni belgilash davridir. Aynan shu davrda ko'ngillilik faoliyati alohida pedagogik ahamiyat kasb etadi. Ko'ngillilikda ishtirok etayotgan yosh inson turli sohalarda o'zini sinab ko'radi: u tibbiyot sohasida bemorga g'amxo'rlik qilishi, madaniyat muzeyi yoki kutubxonada ishlashi, sport sohasida bolalar jamoasini boshqarishi yoki ekologiya sohasida tabiatni asrash tadbirlarini tashkil etishi mumkin. Bunday xilma-xil tajriba unga o'z qiziqishlari va qobiliyatlarini to'g'riroq anglashga yordam beradi^[5].

Muhim pedagogik jihat shundaki, ko'ngillilik orqali yoshlar “katta dunyo” bilan, ya'ni real mas'uliyatlar va real oqibatlar dunyosi bilan uchrashadilar. Maktab va oila tomonidan himoya ostida saqlanib kelingan yosh inson ko'ngillilik faoliyatida ilk bor haqiqiy ijtimoiy muammolarni ko'radi va ularni hal etishda faol rol o'ynaydi. Bu tajriba uning ijtimoiy yetukligini jadallashtiradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

O'zbekistondagi tadqiqotlar shuni ko'rsatmoqdaki, ko'ngillilik faoliyatida muntazam ishtirok etgan talabalar o'z tengdoshlariga qaraganda ijtimoiy mas'uliyat hissini yanada kuchliroq his qilishlari, jamiyat muammolariga befarq bo'lmasliklari va kelajakda ham ijtimoiy faollikni davom ettirishni istashlari bilan ajralib turadilar^[6]. Bu holat ko'ngillilikning ijtimoiylashuv jarayonidagi uzoq muddatli ijobiy ta'sirini tasdiqlaydi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Ko'ngillilik va ta'lim tizimi: pedagogik imkoniyatlar. “Xizmat orqali o'rganish” (service-learning) metodikasi bugungi kunda jahon pedagogikasida jadal rivojlanayotgan yo'nalishdir. Ushbu metodikaning mohiyati shundan iboratki, o'quvchilar darsda egallagan nazariy bilimlarini real ijtimoiy faoliyat – ko'ngillilik orqali amalda tatbiq etadilar. Masalan, biologiya fanini o'rganayotgan maktab o'quvchilari mahalla bog'ini parvarishlash bo'yicha ko'ngillilik aksiyasida ishtirok etishlari, tibbiyot institutining talabalari esa klinikada bemorlarga ko'ngillilik asosida yordam ko'rsatishlari mumkin^[3].

Bu metodikaning pedagogik samarasi bir necha yo'nalishda namoyon bo'ladi. Birinchi yo'nalish – bilimlarni chuqurlashtirishdir. Nazariy ma'lumotlar amaliy faoliyat bilan birlashtirilganda, o'quvchining xotirasida yanada mustahkam iz qoldiradi. Ikkinchi yo'nalish – motivatsiyani oshirishdir. Ko'ngillilik o'quvchiga o'z bilimlarining haqiqiy hayotda qanday qo'llanilishini ko'rsatadi va bu narsa o'qishga bo'lgan qiziqishni kuchaytiradi. Uchinchi yo'nalish – “yumshoq ko'nikmalar” (soft skills)ni rivojlantirishdir: muloqot, muammo hal etish, vaqtni boshqarish va jamoaviy ishlash ko'nikmalari.

Pedagogika fanida ko'ngillilik faoliyatining shaxs tarbiyasiga ta'siri uchta asosiy sohada kuzatiladi: kognitiv soha (bilish va tushunish), affektiv soha (his-tuyg'ular va qadriyatlar) hamda behavioral soha (xulq-atvor va ko'nikmalar)^[7]. Shu uch sohaning barchasi ko'ngillilik jarayonida bir vaqtda rivojlanishi ushbu faoliyatning noyob pedagogik xususiyatini belgilaydi.

O'zbekiston ta'lim tizimida ko'ngillilik dasturlarini tizimli ravishda joriy etish uchun bir qator sharoitlarni yaratish zarur:

- ko'ngillilik faoliyatini akademik kreditlar bilan bog'lash;

- maktab va oliy ta'lim muassasalarida ko'ngillilik koordinatorlari lavozimini joriy etish;
- mahalliy jamoatchilik tashkilotlari bilan hamkorlikni yo'lga qo'yish;
- ko'ngillilikning pedagogik samarasini baholash mexanizmlarini ishlab chiqish.

Ko'ngillilik va fuqarolik madaniyati. Fuqarolik madaniyati – bu shaxsning o'zi yashayotgan jamiyat hayotida faol ishtirok etish istagini, qobiliyatini va odatini o'z ichiga oluvchi sifatlar majmuasidir. Ko'ngillilik bu sifatlarni shakllantirishning eng samarali vositalaridan biridir. Ko'ngillilik faoliyatida ishtirok etayotgan shaxs jamiyat muammolarini yaqindan ko'radi, ularni hal etishda o'z hissasini qo'shadi va shu tariqa fuqaro sifatidagi identifikatsiyasini mustahkamlaydi.

Ko'ngillilikning fuqarolik madaniyatiga ta'sirining muhim jihati shundaki, u turli ijtimoiy guruhlar o'rtasida ko'prik vazifasini o'taydi. Yoshlar va qariyalar, turli millat vakillari, turli iqtisodiy ahvoldagi oilalar a'zolari – barchasi ko'ngillilik doirasida umumiy maqsad yo'lida birlasha oladi. Bu esa jamiyatda ijtimoiy uyushqoqlikni – bir-birini qo'llab-quvvatlash, o'zaro ishonch va hamkorlik madaniyatini rivojlantirishga xizmat qiladi ^[2].

XULOSA

Ko'ngillilik faoliyatining ijtimoiy-pedagogik ahamiyatini o'rganish asosida quyidagi xulosalarni shakllantirish mumkin.

Ko'ngillilik faoliyati shaxsning har tomonlama kamol topishiga – intellektual, axloqiy, emotsional va ijtimoiy rivojlanishiga – keng imkoniyat yaratuvchi noyob pedagogik muhitdir. Majburiy bo'lmagan, erkin tanlangan faoliyat ichki motivatsiyani uyg'otib, tarbiyaviy ta'sirni chuqurlashtiradi.

Ko'ngillilik yoshlar ijtimoiylashuvining jadallashtirilgan maktabi sifatida xizmat qiladi. Real ijtimoiy muammolar bilan yuzlashish, turli insonlar bilan muloqot qilish va jamoaviy mas'uliyatni his etish yoshlarda ijtimoiy yetuklikni, empatiyani va fuqarolik ongini tezkor shakllantirishga olib keladi.

“Xizmat orqali o'rganish” metodikasi asosida ko'ngillilikning ta'lim jarayoniga integratsiyasi nazariy bilimlarni amaliy faoliyat bilan bog'laydi, o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi va zamonaviy ta'lim maqsadlariga erishishda samarali vosita hisoblanadi.

Ushbu tadqiqot natijalari asosida quyidagi amaliy tavsiyalar ilgari suriladi: ta'lim muassasalarida ko'ngillilik dasturlarini o'quv rejalariga kiritish; ko'ngillilikning akademik kreditlar tizimiga bog'lanishini joriy etish; mahalliy hokimiyat, ta'lim muassasalari va fuqarolik jamiyati tashkilotlari o'rtasida ko'ngillilikni rivojlantirishda hamkorlikni kuchaytirish; ko'ngillilik faoliyatining pedagogik samarasini muntazam o'rganib borish.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasining “Ko'ngillilik faoliyati to'g'risida”gi Qonuni. – Toshkent, 2019-yil 3-dekabr. – 29-modda.
2. Musurmonova O.B., Holiqov A.A. Ko'ngillilik faoliyatining nazariy-amaliy asoslari. – Toshkent: Akademiya, 2021. – 248 b.
3. Eyer J., Giles D.E. Where's the learning in service-learning? – San Francisco: Jossey-Bass, 1999. – 245 p.
4. Батурин Н.А., Выбойщик И.В. Социально-психологические основы волонтерства // Психологические науки. – 2018. – № 4. – С. 112–119.
5. Xasanov M.X. Ko'ngillilik faoliyatining yoshlar tarbiyasidagi o'rni // Pedagogika. – 2023. – № 2. – B. 34–41.
6. Rashidova D.A. O'zbekiston oliy ta'lim tizimida ko'ngillilik dasturlarining holati va rivojlanish istiqbollari // Ta'lim muammolari. – 2022. – № 3. – B. 56–63.
7. Wilson J. Volunteering // Annual review of sociology. – 2000. – Vol. 26. – P. 215–240.
8. Putnam R.D. Bowling Alone: The collapse and revival of american community. – New York: Simon & Schuster, 2000. – 541 p.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
  - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
  - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
  - 13.00.03 Maxsus pedagogika
  - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
  - 13.00.07 Ta'limda menejment
  - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
  - 07.00.00 Tarix fanlari
  - 19.00.00 Psixologiya fanlari
  - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
  - 02.00.00 Kimyo fanlari
  - 03.00.00 Biologiya fanlari
  - 09.00.00 Falsafa fanlari
  - 10.00.00 Filologiya fanlari
  - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №6(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.